

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ערר 21-1336

לפני כבוד חברי הוועדה:
ערן עסיס, עו"ד - יו"ר
צבי פרלמוטר, רו"ח - חבר

העוררת: ה.ס קום סוכנות לביטוח (2013) בע"מ מס' 514952084
באמצעות עו"ד כרם הנו

נ ג ד

המשיבה: רשות המסים
באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

1. העוררת היא חברה המפעילה סוכנות ביטוח ופועלת בעיקר במגזר הערבי. העוררת הגישה בקשה למענק בעד תקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020, בהתאם להחלטת הממשלה מס' 5015 (מיום 24.4.2020; להלן – **החלטת הממשלה**).
2. בקשת העוררת למענק נדחתה, ובהמשך נדחתה גם ההשגה שהגישה העוררת בגין דחיית הבקשה. בהחלטה בהשגה, ציינה המשיבה כי החל מחודש יוני 2019 חלה ירידה במחזור ההכנסות של העוררת, וכי גם השוואה בין ההכנסות בחודשים ינואר-פברואר 2020 להכנסות התקופה המקבילה בשנת 2019 מראה על ירידת מחזורים. המשיבה סברה כי נתונים אלה מעידים על כך שהירידה בהכנסות החלה לפני הקורונה, ואינה קשורה להתפשטות נגיף הקורונה, ובהתאם, נקבע לעוררת מחזור בסיס חלופי – על פי ממוצע ההכנסות החודשי שלה בתקופה שמחודש יוני 2019 עד פברואר 2020. לחיזוק עמדתה, ציינה המשיבה שתי אינדיקציות נוספות לשינויים שחלו במהלך 2019: הפסקת התקשרות בין העוררת ובין חברת הביטוח "הראל" באמצע שנת 2019, וכן ירידה הדרגתית במספר העובדים של העוררת.
3. כנגד החלטה זו הגישה העוררת את הערר שבפנינו.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

טענות הצדדים

4. בכתב הערר, הבהירה העוררת כי הכנסותיה מורכבות משני סוגי תגמולים – "עמלת היקף" ו"עמלת נפרעים". עמלת נפרעים היא עמלה קבועה, המשולמת כאחוז מההכנסה החודשית מהפוליסה. עמלת ההיקף הינה עמלה חד פעמית, המשולמת גם היא כאחוז מההכנסה השנתית מהפוליסות, בעד פוליסות חדשות (ובלבד שהמבוטח המשיך להחזיק בפוליסה למשך שנה), כאשר מחצית העמלה משולמת עם הקמת הפוליסה, והמחצית השניה משולמת במסגרת התחשבויות שנערכת כל שנה במהלך החודשים פברואר עד מאי. כן הובהר כי ההתחשבויות השנתיות האמורה כוללת קיזוז של עמלות היקף ששולמו בעד פוליסות שלא נשמרו למשך שנה.
5. עוד ציינה העוררת כי בשנת 2019 חל שינוי ברגולציה, שהפחיתה את העמלות והמענקים שזכאים להם סוכני הביטוח, וכן האריכה את תקופת שימור הלקוחות ל-24 חודשים – קביעה שלטענת העוררת הביאה לירידה וקיזוזים בעמלות ששולמו לחברה.
6. לטענת העוררת, הירידה שחלה בהכנסותיה לאחר חודש מאי 2019, אינה משקפת ירידה בהכנסות אלא מהווה דפוס קבוע שהוא פועל יוצא של ההתחשבויות השנתיות שנערכת מול חברות הביטוח בחודשים אלו. אדרבא, העוררת טוענת כי בשנת 2019 בכללותה חלה עליה בהיקף הפוליסות. בהשוואה לשנת 2018, ההכנסות לשנת 2019 נותרו יציבות, והעוררת מסבירה כי ההכנסות שעלו בשנת 2019 התקזזו עם המענקים שפחתו בשל ביטולי פוליסות בשנת 2018.
7. לצד זאת, העוררת טענה כי החל מחודש מרץ 2020, בשל התפרצות נגיף הקורונה והמשבר הכלכלי, חל ביטול מסיבי של פוליסות על ידי לקוחותיה. העוררת טענה כי הנזק הוכפל לנוכח הסגר המתמשך ויציאת העובדים לחל"ת, שכן בנסיבות אלה נמנעה האפשרות לגייס לקוחות חדשים.
8. לגבי הפסקת ההתקשרות עם חברת הראל, הבהירה העוררת כי ההחלטה דרך אילו חברות לעבוד ולשווק פוליסות ביטוח נעשית משיקולים עסקיים, וכי באותה תקופה החלה העוררת לעבוד עם חברת כלל והגדילה את הפעילות עם חברת מגדל, כך שאין לכך השלכה על היקף הפעילות שלה או על חישוב גובה המענק.
9. לגבי הירידה במספר העובדים, טענה העוררת כי הנתונים שעליהם הסתמכה המשיבה אינם נכונים. לפי דיווחים לביטוח לאומי שהציגה העוררת, בשנת 2019 חלו מעת לעת עליות וירידות לאורך השנה, ואולם לא ניתן לומר כי חלה ירידה במספר העובדים.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

10. בשולי הדברים, ציינה העוררת כי ההחלטה התקבלה בחלוף 10 חודשים, בניגוד לדין, וכי רק מן הטעם הזה ניתן לקבל את הערר. כמו כן, הסתייגה העוררת מהעובדה שהמשיבה דחתה את בקשתה, מבלי לבקש ממנה לספק הבהרות או הסברים לממצאים.

11. בכתב התשובה, הדגישה המשיבה את הנתונים המעידים על הירידה בהכנסותיה של העוררת, ירידה שחלה כבר בחודש יוני 2019. המשיבה טענה באופן כללי כי טענות העוררת מלמדות על סיבות אחרות שבגינן חלה הירידה במחזורי העוררת, כך שדרישת הקשר הסיבתי אינה מתקיימת. כמו כן, ביקשה המשיבה לדחות את טענותיה הספציפיות של העוררת לגבי מועדי התקבולים שלה, וטענה כי אין באפשרותה להתחשב בנתונים אלו במסגרת חישוב המענק, אשר יש לתתו בהתאם לנוסחה הפשוטה שנקבעה בהחלטת הממשלה.

השתלשלות הטיפול בערר

12. בהחלטה מיום 28.7.2021, נקבע כי על העוררת לצרף מסמכים באשר לטענתה בדבר ביטול פוליסות בזמן משבר הקורונה, ולהעמיד תשתית עובדתית ברורה באשר להיקף ההכנסות לפני משבר הקורונה ולאחריו.

13. בהמשך להחלטה זו, ביום 27.8.2021 מסרה העוררת תגובה בה חזרה על מרבית טענותיה בכתב הערר. בנוסף, הדגישה העוררת כי פעילותה מבוססת על מוקד טלפוני, המאויש על ידי אמהות לילדים, שלא התאפשר להן לחזור לעבודה גם כאשר המגבלות הוסרו. העוררת הוסיפה כי בחודשים יולי-אוגוסט בכל שנה חלה באופן עקבי ירידה במחזורי ההכנסות שלה, לנוכח ההוצאות המרובות של לקוחותיה בתקופה זו.

14. העוררת הביעה הסכמה עם הטענה שביטול פוליסות ביטוחי חיים וביטוחי בריאות דווקא בעת מגפה אינו מתיישב עם ההיגיון, אך הבהירה כי המשבר הכלכלי הביא את לקוחותיה לבטל בכל זאת פוליסות, כיוון שמדובר בהוצאה בלתי מוחשית ש"קל לוותר עליה". העוררת הבהירה כי הניסיון המקצועי בתחום מלמד על כך שהתנהלות זו הינה אופיינית למצבי משבר כלכלי. עם זאת, חרף הערות ועדת הערר, לא צירפה העוררת מסמכים התומכים בטענותיה.

15. בהחלטה מיום 30.8.2021, התבקשה העוררת למסור הודעה משלימה. במסגרת זו התבקשה העוררת לציין מהו ההיקף הכולל של העמלות השונות שקיבלה בתקופות הרלוונטיות ולצרף אסמכתאות לכך; מה הטעם לירידת המחזורים שחלה בהכנסותיה משנת 2017 ועד 2019; וכן התבקשה לצרף אסמכתאות לטענותיה בתגובתה הקודמת וכן אסמכתאות לעניין שכיחות ביטולי פוליסות בריאות וביטוח חיים בתקופת הקורונה. העוררת לא הגיבה להחלטה זו, ועד יום 17.10.2021 – המועד האחרון שנקבע למתן הודעה

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

מטעם העוררת, לאחר הארכות מועד – לא מסרה העוררת כל תגובה לגופו של עניין. יחד עם זאת, על מנת לאפשר לעוררת להציג באופן סדור את התייחסותה לדברים, החלטנו לקבוע את הערר לדיון באמצעים טכנולוגיים.

16. בדיון שהתקיים ביום 28.10.2021 טען ב"כ העוררת, המשמש כמנהלה, כי ירידת המחזוריים נובעת הן מהעובדה שלקוחותיו ביטלו פוליסות ביטוח חיים וביטוח בריאות, בשל המשבר הכלכלי שפקד אותם, והן מהעובדה שלא ניתן היה לפעול לשימור לקוחות ולגיוס לקוחות חדשים.

17. ב"כ העוררת נשאל בדיון מדוע לא הציג אסמכתאות לטענותיו. לגבי השאלות בדבר גובה עמלות ההיקף וגובה עמלות הנפרעים, ציין הלה כי חברות הביטוח מעבירות לסוכנות עמלות על פי חישוב כולל, וכי ביקש לברר מול חברת הביטוח מהו הפילוח לעמלות השונות אך לא הצליח להשיג את הנתונים המדויקים. ב"כ העוררת ציין כי להערכתו, עיקר ההכנסות בשנת 2019 נבע מעמלות היקף (קרי מעמלות בגין פוליסות חדשות).

18. לגבי הטענה בדבר ביטול פוליסות בתקופת משבר הקורונה, לא סיפקה העוררת תשובה ברורה לשאלה מדוע לא הוצגו אסמכתאות (ראו עמ' 3 לפרוטוקול – "לשאלת היו"ר אין לי נתונים כי עוד לא הספקנו ללמוד את השטח"). ב"כ העוררת טען כי שיעור ביטולי הפוליסות בשנת 2019 עמד על 20%, ובשנת 2020 עלה לכ-44%, אך לא הציג אסמכתאות לנתונים אלו.

דיון והכרעה

19. נקדים ונאמר כי לאחר שעיינו בכתבי הטענות ושמענו את טענות הצדדים החלטנו לדחות את הערר – הן מן הטעם שהעוררת לא הציגה תשתית עובדתית מינימלית לתמיכה בטענותיה, והן לנוכח ספקות נוספים שהתעוררו באשר למשמעות הנתונים, גם אילו היו מתקבלות טענות העוררת. להלן נעמוד על הרקע המשפטי ועל טעמי ההחלטה.

רקע כללי – זרישת הקשר הסיבתי

20. נקודת המוצא לדיון היא כי החלטת הממשלה נועדה לסייע לעסקים שנפגעו כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה. סיוע זה הוא חלק משורת מהלכים שנועדו לשמר ככל הניתן על שרידותו של המגזר העסקי, תחת המגבלות שנקבעו, ובתוך כך לצמצם ככל הניתן את הפגיעה בצמיחה ובמשק בכללותו. מאוחר יותר, הוחל המענק על תקופות זכאות נוספות, בהתאם לחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן – החוק).

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

21. בהתאם להחלטת הממשלה ולחוק, התנאי הבסיסי למתן המענק הוא כי חלה בעסק ירידת מחזורים, בהשוואה בין תקופת הזכאות לבין החודשים המקבילים בשנת 2019, בשיעור שנקבע (בענייננו – 25%). עם זאת, לפי סעיף 1(ג) להחלטת הממשלה, המענק יינתן רק אם **"ירידת מחזור העסקאות בתקופת המענק נגרמה כתוצאה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף covid-19"**, כלומר – רק אם קיים קשר סיבתי בין ירידת המחזורים ובין התפשטות נגיף הקורונה. תנאי דומה נקבע בסעיף 8(3) לחוק.

22. החלטת הממשלה ובחוק לא נקבע כי עוסק המבקש מענק מחויב להוכיח את הקשר הסיבתי באופן פוזיטיבי. יחד עם זאת, במקרים שבהם רשות המסים מצביעה על ממצאים המעמידים בספק את קיומו של קשר סיבתי, נטל ההוכחה מוטל על העוסק, ועליו להבהיר את הקשר בין ירידת המחזורים ובין התפשטות נגיף הקורונה (ראו למשל: ערר 1007-21 **יתד טכנולוגיות נ' רשות המסים**, ניתן ביום 8.3.2021; ערר 1005-21 **טי ג'אט סיסטמס 2006 נ' רשות המסים**, ניתן ביום 9.3.2021; ערר 1389-21 **אהוד לויתן הנדסה בע"מ נ' רשות המסים**, ניתן ביום 12.9.2021). זאת ברוח הפסיקה שניתנה בעניין מסלולי הפיצוי בגין נזקים שנגרמו לעסקים במלחמת לבנון השנייה (ראו למשל רע"א 6540/15 **כתר אחזקות בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים**, פסקה 3 (ניתן ביום 18.4.2016); רע"א 6948/13 **מנהל מס רכוש וקרן פיצויים נ' קטיף מושב שיתופי**, פסקה 14 (ניתן ביום 13.12.2015)).

23. דוגמה מובהקת לכך היא כאשר במהלך השנה שקדמה למשבר הקורונה, מתקיימת ירידה ניכרת בהכנסות העסק. במקרה כזה, שבו ירידת המחזורים קדמה להתפשטות נגיף הקורונה, סביר שהיא נובעת ממשבר שחל בעסק או משינוי בפעילותו שקדם למשבר הקורונה. במקרה כזה, מבקש המענק יידרש להבהיר מהן הנסיבות שהובילו לירידת המחזורים הקודמת, ולהוכיח שלמרות זאת, בתקופת הזכאות הכנסותיו לא היו צפויות להיות נמוכות (ראו למשל ערר 1185-21 **יגאל חיון הנדסה בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 22.8.2021)).

מן הכלל אל הפרט

24. העוררת טענה כי ירידת המחזורים שחלה לאחר חודש מאי 2019 אינה מעידה על שינוי בהכנסותיה, שכן היא פועל יוצא של ההתחשבות השנתית שנערכת מול חברות הביטוח בכל שנה, ומניבה הכנסות בחודשים פברואר עד מאי. העורר טען בדיון כי בחודשים אלו מסכמות חברות הביטוח את דיווחי השנה הקודמת ומשלימות את המענקים לסוכנויות. טענה זו לא גובתה באסמכתאות ישירות, אולם ניתן למצוא לה תימוכין בדיווחי המע"מ החודשיים של העוררת – בשנים 2017-2019 ניתן למצוא כי הכנסות גבוהות יותר חלו בחודשים שונים במחצית הראשונה של השנה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

25. עם זאת, כפי שהובהר בדיון, טענה זו עצמה מעוררת שאלות נוספות, שוועדת הערר ביקשה לקבל עליהן מענה. לשיטת העוררת, גם ההכנסות בתקופת הזכאות, בחודשים מרץ-אפריל 2020, אמורות היו להיות גבוהות בשל ההתחשבות הנערכת בתקופה זו, ביחס לפוליסות שנרכשו בשנת 2019. למעשה, רק חלק ממחזור ההכנסות בחודשים אלו משקף את הפעילות העסקית באותה תקופה, ואילו החלק האחר – משקף את התוצאות העסקיות של שנת 2019 בכללותה.

26. על רקע הזה, הבענו את החשש שהטענות אינן מתיישבות זו עם זו, שהרי ממה נפשך: אם ההכנסות בתחילת השנה הן בעיקר בגדר התחשבות בגין שנה קודמת – אין לעוררת להלין על הירידה בהכנסות בתחילת שנת 2020, שכן היא משקפת את התוצאות העסקיות של שנת 2019; מנגד, אם ההכנסות הן בעיקר הכנסות שוטפות, וההתחשבות בגין השנה הקודמת היא רק חלק קטן מההכנסה – אזי אין לעוררת הסבר נאות לירידה שחלה במחזורי הכנסותיה במהלך 2019. לפיכך, ביקשנו מהעוררת להציג נתונים ואסמכתאות, על מנת שניתן יהיה לברר מהם בדיוק השינויים שחלו בהכנסותיה בתקופות הרלוונטיות, וממה הם נובעים.

27. כפי שהובהר בהרחבה לעיל, העוררת לא הציגה כל מסמך שממנו ניתן ללמוד על השינויים שאירעו בהכנסותיה. ביקשנו להבין מהו שיעור ההכנסות שנגזר מעמלות היקף ונערכת לגביו התחשבות, ולא הוצגו מסמכים או נתונים מאומתים בהקשר זה. גם טענות נוספות, כגון ההשפעה של השינויים הרגולטוריים על הכנסות העוררת בשנת 2019, נטענו בעלמא ולא נעשה כל ניסיון להציג מסמכים או נתונים אחרים שייתמכו בהן.

28. לכך יש להוסיף את העובדה שהעוררת כלל לא הציגה אסמכתאות לטענותיה בדבר ביטולי פוליסות בתקופת משבר הקורונה. העוררת הדגישה מספר פעמים כי עובדיה הוצאו לחל"ת, וכי לא יכלה לעסוק בשימור לקוחות, ואולם כלל לא הציגה לוועדת הערר תשתית עובדתית המעידה על כך שפוליסות בוטלו ושהיה צורך בשימור.

29. בהקשר זה, עלתה השאלה האם בתקופת משבר רפואי לקוחות העוררת אכן ויתרו על מוצרים כמו ביטוח בריאות וביטוח חיים, שעשויים דווקא להקנות ביטחון בתקופה זו. העוררת טענה כי שיקול זה לא מנע מלקוחותיה לוותר על הביטוחים שלהם, בשל המשבר הכלכלי החרף שפקד אותם. לטעמנו, גם השיקול שציינה העוררת מתקבל על הדעת, ואולם בהיעדר אסמכתאות לטענת העוררת, לא ניתן לומר שהיא הרימה את הנטל הנדרש בכדי להוכיח כי נפגעה בשל כך במשבר הקורונה.

30. העוררת העירה כי ביטולי הפוליסות בתקופת משבר הקורונה, גרמה לקיזוז ההכנסות שהיו צפויות לה משנה קודמת. יחד עם זאת, לא הובהר די הצורך אם וכיצד הובאו בחשבון

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

במסגרת ההתחשבות, שאמורה לשקף את תוצאות 2019, את הביטולים שנטען כי התקיימו במהלך חודשי ההתחשבות, היינו במרץ-אפריל 2020.

31. למעלה מכך, במהלך הדיון הובהר כי השינויים בהכנסות של העוררת כתוצאה משינויים בפוליסה, ובכלל זה ביטולי פוליסות, אינם באים לידי ביטוי באופן מיידי (ראו עמ' 4 לפרוטוקול הדיון – "היום חברת הביטוח לא משלמת לנו עמלת היקף כל עוד הפוליסה לא משולמת. אם התשלום הראשון על הפוליסה הוא למשל בנובמבר, אנחנו נקבל את העמלה רק בדצמבר"). ב"כ העוררת הודה כי מחזורי ההכנסות בחודשים מרץ-אפריל 2020 משקף גם פוליסות שנעשו בחודשים ינואר-פברואר של אותה שנה. משמעות הדברים היא פשוטה – גם אם בתקופה זו החלו לקוחות לבטל פוליסות, ההכנסות בתקופה זו היו אמורות להיות יציבות יחסית, וההשפעה של ביטולים אלה הייתה אמורה להיות מורגשת בשלב מאוחר יותר.

32. שאלה נוספת שלא קיבלה מענה נאות היא השאלה שהועלתה לגבי מגמת הירידה הרב שנתית במחזורי ההכנסות. אין חולק כי בין שנת 2017 לשנת 2019 חלה ירידה במחזורי ההכנסות של העוררת (ולצורך כך איננו רואים צורך להידרש לנתונים השונים שהוצגו לגבי ההכנסות בשנת 2018). תהינו אם מגמה זו אינה מעידה על כך שסוכנות הביטוח ממילא מצויה במגמת ירידה ועוזבים אותה יותר ויותר לקוחות משנה לשנה, כך שההכנסות שנתיות הן רק בגין לקוחות העבר שלה. העוררת שללה את הטענה, וציינה בתגובה כי שנת 2019 הייתה שנה טובה יותר מקודמותיה, וכי חלה בה ירידה מתונה בלבד – שאין להשוותה לירידה החדה שחלה בין שנת 2019 לשנת 2020. גם בהקשר זה, טענות העוררת הן כלליות, ואינן מבוססות על עובדות ומסמכים בנוגע לסיבות שגרמו לירידה במחזור בכל אחת מהשנים.

33. כאמור, הנטל להוכחת הקשר הסיבתי מוטל על העוררת, ולא מצאנו כי היא הרימה את נטל ההוכחה הנדרש. אין חולק כי העוררת חוותה ירידת מחזורים, בהשוואה לתקופה המקבילה בשנה הקודמת, אולם למרות הזדמנויות רבות שניתנו לה, היא לא השכילה להציג ראיות לכך שירידת המחזורים נבעה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה.

34. למעשה, מלבד דיווחיה הכספיים, העוררת לא הציגה מסמך אחד שיש בו כדי להעיד על עסקיה בפועל ועל השינויים שחלו בהם בתקופות הרלוונטיות, חרף הזדמנויות רבות שניתנו לה. עסקינן בסוגיה ראייתית, ובהיעדר מסמכים וראיות – אין בכוחה של העוררת להרים את נטל הראיה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

סיכום והערות אחרונות

35. במהלך הדיון, טענה העוררת שבימים האחרונים היא מצאה כי נפלה טעות בדיווחי החברה למע"מ לשנת 2019, וכי בכוונתה להגיש דו"ח מתקן. לטענתה, דוחות המע"מ המתוקנים יוכיחו כי לא חלה ירידה במחזורי ההכנסות בשנת 2019 בהשוואה לשנים קודמות, וכי גם הירידה שחלה במהלך 2019 הינה מתונה יותר. העוררת הבהירה בדיון כי הדו"ח המתקן יוגש בתוך יומיים, וביקשה להשהות את מתן החלטה. הבהרנו בדיון כי כיוון שהתיק מצוי בשלבי הכרעה, איננו רואים מקום של ממש להידרש לטענות מסוג זה, שיש בהן שינוי של נתוני היסוד שעל בסיסן נבחנת הבקשה למענק (וזאת אף מבלי להידרש לשאלת האותנטיות של תיקון הדוחות שנערך בדיעבד ולתום הלב של העוררת – שאלות שהעוררת ביקשה להפיס את דעתנו לגביהן בדיון). מכל מקום, העוררת התבקשה להגיש הודעה מעדכנת ככל שיוגש דו"ח מתקן כאמור, ואף שחלפו מספר ימים נוספים – לא הוגשה לוועדה הודעה על תיקון דיווחי המע"מ של העוררת.

36. עוד נציין כי לא ראינו צורך להידרש לטענת העוררת כי יש לקבל את הערר רק מפאת העובדה שההשגה התקבלה באיחור ביחס למועד שנקבע בהחלטת הממשלה למתן החלטה (איחור של כ-4 חודשים לפי הנתען). כבר נקבע בהחלטות קודמות של ועדת הערר כי בשונה מחיקוקים אחרים, בהחלטת הממשלה ובחוק שלפנינו לא נקבעה סנקציה במקרה של איחור בקבלת החלטה בהשגה. הגם שאין להקל ראש בהפרת ההוראות שנקבעו לעניין זה, ובאי הוודאות שנגרמת כתוצאה מעיכובים אלו, בפועל נבחנות טענות הצדדים לגופן גם במקרה של איחור במתן החלטה בהשגה (ראו ערר 1007-20 **אבנר נוקראי ייעוץ חשבונאי בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 28.4.2021); והשוו ערר 1268-21 **נ.ע הנדסה ייזמות (2001) בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 22.8.2021)).

37. בשולי הדברים, יוער כי בכתב הערר הזכירה העוררת בקשות שהיא הגישה או מעוניינת להגיש לגבי תקופות זכאות אחרות, וכן החלטות שהתקבלו בהשגה שהגישה העוררת לגבי תקופות זכאות אחרות. בהחלטה מיום 23.6.2021 הובהר לעוררת כי היא רשאית לפתוח תיקי ערר נוספים בגין תקופות זכאות אחרות, וכי ניתן יהיה לדון בעררים בעת ובעונה אחת, ואולם העוררת לא פתחה תיקי ערר נוספים. החלטתנו מתייחסת אפוא לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020 בלבד.

38. עוד נציין כי העוררת הזכירה בתגובה מיום 27.8.2021 את החלטה שניתנה בעניינה בתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2021. החלטה זו אמנם אינה עולה בקנה אחד עם החלטת המשיבה הנדונה בערר זה, ואולם אין בכוחה לשנות את המסקנות שאליהן הגענו. תהא אשר תהא החלטה שהתקבלה על ידי המשיבה בתקופות זכאות אחרות, בהליך שלפנינו שוכנענו כי הנטל להוכחת הקשר הסיבתי מוטל על כתפי העוררת, וכי העוררת לא הרימה את הנטל המוטל עליה.

מדינת ישראל
ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

39. הערר נדחה אפוא, מכל הטעמים המפורטים לעיל. בהתחשב באופי ההליך ובמכלול נסיבות העניין – איננו עושים צו להוצאות.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 45 יום.
ניתנה היום, ג' כסלו תשפ"ב, 07/11/2021, בהעדר הצדדים.

1336-21

צבי פרלמוטר, רו"ח
נציג ציבור

ערן עסיס, עו"ד
יו"ר הועדה